

Marta PESSARRODONA. **Mercè Rodoreda i el seu temps.** Barcelona: Random House Mondadori (*Rosa dels Vents*), 2005, 256 p., 18 €

Marta Pessarrodona presenta *Mercè Rodoreda i el seu temps* com una petita aportació «al coneixement de l'obra i de la persona i [...] del temps en què va viure» (p. 29). La modèstia d'aquest fi contrasta amb l'ambició del volum, evident en uns agraïments (p. 9-11) on queda constància de les perquisicions fetes per la poetessa, de les hores passades a la Fundació Mercè Rodoreda, a l'Arxiu Nacional de Catalunya o a la Biblioteca de la UPF. Breu: de dos anys «d'investigació i de redacció» (p. 11). La premsa ha elogiat molt el valor documental de la seva dilatada recerca sobre Rodoreda. S'ha arribat a parlar de «punt d'inflexió imprescindible per [...] conèixer la vida i l'obra de la gran escriptora», de llibre «savi, subtil, profund, culte» (*Avui*, 5-V-2005).

Tant de bo. Malauradament, la nova biografia, a banda de presentar una subtilitat i una profunditat relatives (vegeu les ratlles sobre Carola Fabra, p. 102, o els termes ben superficials de comparació entre Rodoreda, Woolf i Lessing, p. 39-40, i Rodoreda, Woolf i Duras, p. 144-146), falla sobretot en els coneixements. Amb tots els trets bàsics d'una investigació (a partir de fonts de primera i segona mà, combina l'estudi i la contextualització de l'escriptora i la seva producció), li manca allò que converteix remenar papers (amb

tots els respectes pels papers) en una aportació de valor: la sistematització de la feina tècnica amb criteris definits, una informació bibliogràfica sense buits essencials, el rigor en la selecció, la descripció, l'anàlisi i la interpretació de les dades i el contrast d'aquestes. Pessarrodona no millora les biografies preexistents sobre Rodoreda, erra en els fets, insisteix en elements no rellevants, simplifica els contextos esbossats, conclou obvietats, barreja opinió i testimoni documental, emet justificacions inacceptables i desplega un discurs ocasionalment confús en els conceptes i l'explicació.

Exemples? Incomptables i diversos. La terrassenca ha consultat «la prolixa correspondència» amb Joan Sales (p. 183) però no ha llegit la carta del 16-V-1973 en què Rodoreda va esmenar l'error de la seva data de naixement (p. 16 i 33), o no ha pogut comprovar si a la contraportada de *Sóc una dona honrada?* s'anuncien quatre novel·les de l'autora perquè «el meu exemplar de la primera edició no conté aquesta contraportada» (p. 62, nota 12); liquida l'extens debat entorn del gènere novel·lístic i la seva representativitat en relació amb la dinàmica literariocultural de preguerra dient que el tema «era a l'ambient i, diguem, preocupava» (p. 50); declara que en els anys trenta Rodoreda «degolla

la novel·la modernista, rural» (p. 37) ignorant la filiació literària de *Del que hom no pot fugir* i, en canvi, diu que *Sóc una dona honrada?* (la qual parodia la novel·la provinciana d'adulteri) «ruraleja o regenteja o planeja (per la Plana de Vic)» (p. 51); suposa que els aldarulls inclosos a *Aloma* poden referir-se als morts del CADCI en els Fets d'Octubre del 1934 (p. 34), quan el 1992 M. Carme Bernal i Carme Rúbio ja van establir que el temps de l'acció (deduïble de les referències textuais) va de la primavera a la tardor del 1935; després d'unes pàgines dedicades a «resseguir [...] la correspondència unilateral que inicia Anna Maria Prat Trabal amb el seu pare» (p. 151), teòricament amb relació «a la mort de Francesc Trabal» (p. 150) però amb l'atenció posada sobretot en les qüestions materials, Pessarrodona estableix un paral·lelisme entre l'activitat cosidora de la dona i la filla d'Obiols a Xile i la de Rodoreda a Ginebra per acabar escrivint: «Curiós, si més no, amb vint anys de diferència. L'exili, en definitiva, podem concloure, va ser dur per a tothom» (p. 154); o qualifica Oller de «novel·lista modernista [sic]» (p. 35) i usa aquest terme historicoliterari en l'acceptació anglosaxona i en la catalana sense aclarir-ne les diferències (p. 34 i 157); i un llarg etc.

Hom podria adduir que Pessarrodona ha escrit un llibre personal, fruit d'un vincle professional i amistós, centrat en les preferències, particularitats i personalitat pròpia i destinat al gran públic; el llibre d'una escriptora, no d'una especialista. Inqüestionable. Les persones interessades en la terrassenca no deuen tenir cap

queixa: en el text hi ha molta informació sobre qui la va estimular a escriure, les seves lectures, relacions, gustos literaris, mèrits, idees, coneixements, etc. La dimensió d'estudi biogràfic, tanmateix, adquireix un pes impossible d'ignorar; per exemple, en el material inèdit aportat (que sempre és d'agrair), en l'estructura cronològica determinada pel periple rodoredià (amb l'excepció de la «Introducció», on es desplega el relat més personal de la poetessa), en el títol del volum, òbviament, o en la correcció de les dades i les interpretacions d'altri respecte de Rodoreda (vegeu, entre altres, el final de la p. 99). Més enllà de la literatura del jo, des del punt de vista de la contribució bibliogràfica, el llibre fa un flac servei als estudis literaris i, pels seus errors i confusions, no és admissible ni com a obra de difusió. Esperem, per tant, que després de *Mercè Rodoreda: un retrat* (2002, l'origen de tot plegat), *Mercè Rodoreda i el seu temps*, el curs homònim al Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Ciències i Lletres de Catalunya (febrer-abril 2005) i el pròleg a *La noieta daurada i altres contes* (2005) Pessarrodona tanqui la seva etapa rodorediana. Perquè en aquest cas, feina feta fa destorb.

Maria Orfila